17/01/2021

“Η ξεχασμένη ευγνωμοσύνη…”

/ Γνώμες

Του Ιωάννου Αν. Γκιάφη, Θεολόγου-Πολιτικού Επιστήμονος

Ο Κλεόβουλος ο Ρόδιος, ένας από τους επτά σοφούς της αρχαιότητας, αιώνες πριν έρχεται να διακηρύξει μια σπουδαιότατη αρχή για τον ανθρώπινο βίο: “Ευποιίας, ης έτυχες, μνημόνευε.” “Να μνημονεύεις τις ευεργεσίες που έχεις λάβει.” Η αναγνώριση της ευεργεσίας από την πλευρά του ευεργετημένου ονομάζεται “ευγνωμοσύνη”. Ευγνώμων δεν είναι παρά εκείνος που αναγνωρίζει οποιαδήποτε χρονική στιγμή τον ευεργέτη του και ξέρει να τον τιμά με οποιοδήποτε τρόπο. Για πολλούς ως πράξη υπαγορεύεται από τον ηθικό νόμο, το άγραφο δίκαιο που είναι χαραγμένο στις ανθρώπινες συνειδήσεις. Για άλλους ως ενέργεια υποδεικνύει το ηθικό χρέος που εκπηγάζει από την ελεύθερη βούληση. Η αξία της ευγνωμοσύνης λοιπόν είναι ανυπολόγιστη, όταν παραμένει μια διαχρονική ηθική επιταγή απορρέουσα από “ανθρώπινες καρδιές” που πάλλονται για την αρετή και την δικαιοσύνη.

Αυτή η αναγνώριση του ευεργέτη από μέρους του ευεργετημένου αποτυπώνεται

εναργέστατα στη σημερινή ευαγγελική περικοπή. Χαρακτηριστικά ο ιερός ευαγγελιστής Λουκάς όντας ιατρός, απομνημονεύει και εν συνεχεία καταγράφει την θαυματουργική θεραπεία δέκα λεπρών από τον Κύριο ημών Ιησού Χριστό. Δέκα άνθρωποι βασανισμένοι από την τότε ανίατη ασθένεια της λέπρας, προστρέχουν στο έλεος και συνάμα στην αγάπη του παντοδύναμου Θεού. Εμπιστεύονται τις ταλαιπωρημένες υπάρξεις τους στον "Μέγα Ιατρό των ψυχών και των σωμάτων ημών". Η φράση τους: "Ιησού επιστάτα, ελέησον μας", φανερώνει την απόλυτη πεποίθησή τους στην θεραπευτική δύναμη του Σωτήρος Χριστού. Και πράγματι ο Κύριος εισακούει το εναγώνιο αίτημά τους, αφού κατά την πορεία τους προς τους ιερείς, διαπιστώνουν την οριστική εξαφάνιση της λέπρας.

Ένα θαύμα πραγματοποιείται στην ύπαρξή τους. Μια επίσκεψη της Θείας Χάριτος λαμβάνει χώρα στη ζωή τους. Μια ευεργεσία του Δωρεοδότη Χριστού πραγματώνεται στην αδύναμη και ασθενική οντότητά τους. Κι ενώ βιώνουν μια τόση μεγάλη χάρη, γρήγορα την λησμονούν. Μόνο ένας ξεχωρίζει από τους υπόλοιπους εννέα λεπρούς, όταν επιστρέφει προκειμένου να αποδώσει την ευγνωμοσύνη του προς τον Κύριο για την θεραπεία του. Και μάλιστα γυρίζει να ευχαριστήσει τον Ιησού ένας αλλοεθνής, ένας ξένος ως προς το Ισραηλιτικό γένος. Πρόκειται για ένα Σαμαρείτη, ο οποίος νοιώθει την ηθική υποχρέωση να επιστρέψει, να πέσει στα πόδια του Ιησού και να του εκφράσει ένα τεράστιο "Ευχαριστώ". Δικαιολογημένα ο άγιος Θεοφύλακτος θα σημειώσει: "Παρότι οι εννέα ήταν Ισραηλίτες, ομοεθνείς του Κυρίου, φάνηκαν αχάριστοι. Αντίθετα ο Σαμαρείτης επέστρεψε για να διατυπώσει την ζωηρά ευγνωμοσύνη του προς τον θεραπευτή του".

Δυστυχώς οι εννέα λεπροί ανακτώντας τις βιολογικές τους δυνάμεις, εγκλωβίζονται κατ' αποκλειστικότητα σ' αυτές. Εμμένουν στον εγωισμό τους και ούτε λεπτό δεν συλλογίζονται σε ποιόν οφείλουν την υγεία τους. Ο μικρόκοσμός τους, ο ίδιος τους ο εαυτός, τους οδηγεί στη λησμοσύνη της πηγής της δύναμής τους. Ενώ αρχικά θεραπεύονται, με την μετέπειτα συμπεριφορά τους κυλούν στην αμαρτία. Η αγνωμοσύνη τους γίνεται ο πρόξενος της διακοπής της κοινωνίας τους με τον Θεό, αφού εν τέλει αποδεικνύονται επιλήσμονες της υψίστης δωρεάς Του.

Από την άλλη πλευρά συγκλονίζει η όλη "καρδιακή" κίνηση του Σαμαρείτη. Δεν λησμονά ούτε δευτερόλεπτο τον ευεργέτη του. Σπεύδει να γυρίσει πίσω και να τον ευχαριστήσει για το μεγάλο δώρο που του έκανε. Τρέχει να τον δοξάσει για το "καλό" που του πραγματοποίησε. Δεν κλείνεται στο καβούκι του, εκμεταλλευόμενος τις δυνάμεις του και αδιαφορώντας γι' αυτόν που τον έσωσε από την ανίατη ασθένειά του. Γι' αυτό κι ο Χριστός τον επιβραβεύει για την "ευγνώμονα" στάση του, όταν του χορηγεί και την ψυχική του λύτρωση. Με την

επάνοδό του στον Ιησού επιτυγχάνει την οικοδόμηση του δεσμού του με τον Δημιουργό. Απεναντίας οι άλλοι εννέα με την αχαριστία τους διαλύουν τη σχέση τους με τον Πλαστουργό. Επομένως με την πράξη του λεπρού Σαμαρείτη ενσαρκώνεται ο λόγος του οσίου Πέτρου του Δαμασκηνού: “Ο Θεός εξαιτίας της πολλής Του αγαθότητας χαρίζει κάθε καλό στη ζωή μας, όταν βεβαίως τον ευγνωμονούμε. Εάν όμως είμαστε αγνώμονες, εκπίπτουμε κάθε αγαθού που ανήκει στον Δικαιοκρίτη Θεό.”

Ο ευχαριστιακός τρόπος ζωής είναι κατεξοχήν γνώρισμα του χριστιανικού βίου. Ο Κύριος διαρκώς ευεργετεί το τελειότερο πλάσμα Του. Η υγεία, η ευτυχία, η εργασία, η οικογένεια και προπάντων η ίδια η ζωή, συγκαταλέγονται μεταξύ των δωρεών του Θεού προς τον άνθρωπο. Γι’ αυτό και ο αληθινός χριστιανός έχει χρέος νυχθημερόν να μην είναι επιλήσμων των θείων δωρημάτων. Ο Θεός βεβαίως δεν έχει ανάγκη των “ευχαριστιών” μας, διότι είναι ανενδεής δηλ. δεν χρειάζεται τίποτα και η δόξα Του βρίσκεται στην αγάπη Του προς τους ανθρώπους. Όμως εμείς έχουμε ανάγκη της δικής του απολύτρωσης. Ως εκ τούτου λίαν δόκιμα ο Ιερός Χρυσόστομος θα τονίσει: “Η ευχαριστία μας δεν προστίθεται σε Αυτόν, εμείς μέσω αυτής γινόμαστε πιο οικείοι προς Αυτόν.”

Ίσως όμως προκύψει μέσα μας ένας προβληματισμός : “Ευγνωμονούμε τον Θεό μόνο στις χαρές και για ό,τι μας δωρίζει; Ή οφείλουμε να τον δοξάζουμε και στις θλίψεις μας;” Εύλογος ο προβληματισμός μας! Όμως εδώ κρύβεται η πνευματική υπέρβαση της χριστιανικής ζωής. Πάντοτε ως κέντρο στη ζωή του ο πιστός οφείλει να έχει τον Ζωοδότη Κύριο. Τι γράφει ο απόστολος Παύλος στους Θεσσαλονικείς; “Εν παντί ευχαριστείτε.”(Θεσ. 5,18) Σε όλες τις περιστάσεις το εκκλησιαστικό ήθος προτάσσει την άπειρη ευγνωμοσύνη προς τον πανοικτίρμονα Κύριο. Τόσο στις χαρές, όσο και στις θλίψεις του γνήσιου χριστιανού πρυτανεύει η ευχαριστία προς τον πολυεύσπλαχνο Θεό.

Και στο σημείο αυτό καλούμαστε να θυμηθούμε το παράδειγμα του αγίου νεομάρτυρος Γεωργίου του εν Ἰωαννίνοις. Ποτέ δεν ξέχασε τον Κύριο! Αν και αλλεπάλληλες φορές η πίστη του δοκιμάστηκε από τους μωαμεθανούς, εκείνος με την διαρκή χριστιανική του ομολογία φανέρωνε την ευχαριστιακή του δοξολογία προς τον Τριαδικό Θεό. Μπορεί οι Τούρκοι, προκειμένου να τον εμπαίξουν, να του έδωσαν το μουσουλμανικό όνομα “Γκιαούρ Χασάν”, εκείνος έμεινε στέρεος στο χριστιανικό του φρόνημα, αμυνόμενος την αληθινή ορθόδοξη χριστιανική του ταυτότητα. Έφθασε δυο φορές στο μεχκεμέ(δικαστήριο), αλλά και τις δυο φορές διατράνωσε την αμετακίνητη χριστιανική του πίστη. Το αποτέλεσμα ήταν να οδηγηθεί στη φυλακή και κατόπιν να ακολουθήσουν φρικτά βασανιστήρια. Δεν κάμφθηκε, απεναντίας αδιαλείπτως ευχαριστούσε τον Θεό καθότι πλησίαζε η ώρα

που θα έρχονταν “πρόσωπο με πρόσωπο” με Αυτόν.

Σώζεται δε ότι την προπαραμονή του δι’ απαγχονισμού θανάτου του(+17 Ιανουαρίου 1838), ένα από τα πολυώδυνα μαρτύρια του υπήρξε η τοποθέτηση μιας τεράστιας πέτρας πάνω από το σώμα του. Τον ξάπλωσαν και επάνω του έβαλαν έναν ογκόλιθο, ο οποίος του πίεζε αφόρητα το στήθος. Ξαφνικά το βράδυ είδε ένα λευκοφορεμένο άνδρα και του είπε: “Χαίρε Γεώργιε, μη φοβάσαι!”.

Το πρωί όλοι μετ’ εκπλήξεως τον βρήκαν σώο και αβλαβή, δοξάζοντας και ευχαριστώντας τον Θεό γι’ αυτή την ευεργεσία Του. Η μόνη οδός για την διατήρηση της κοινωνίας μας με τον Κύριο είναι η διαρκής ευγνωμοσύνη μας προς Αυτόν. Εξάλλου συνεχώς ο λειτουργός του Υψίστου σε κάθε Θεία Λειτουργία μας παρακινεί: “Ευχαριστήσωμεν τω Κυρίω”. Γένοιτο!